

IMMUN TROMBOTSITOPENIYA

*Davirova Gulbaxor Mamasaliyevna**Siyob Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat salomatligi texnikumi*

Annotatsiya. Ushbu maqolada immun trombositopeniya (ITP) - noyob qon kasalligi haqida ma'lumot beriladi. Qoningiz ivishi mumkin bo'lmaganda, siz osongina ko'karishingiz, shikastlanganingizda odatdagidan ko'proq qon ketishingiz yoki hech qanday sababsiz qon ketishingiz mumkin. Ba'zida ITP davolanmasdan o'tib ketadi. Boshqa paytlarda bu surunkali holat, ya'ni davolash simptomlarni engillashtiradi, ammo uni davolamaydi..

Abstract. This article provides information about immune thrombocytopenia (ITP), a rare blood disorder. When your blood can't clot, you may bruise easily, bleed more than usual when you're injured, or bleed for no reason. Sometimes ITP goes away without treatment. Other times it's a chronic condition, meaning treatment relieves symptoms but doesn't cure it.

Аннотация . В этой статье представлена информация об иммунной тромбоцитопении (ИТП), редком заболевании крови. Когда ваша кровь не сворачивается, у вас могут легко появляться синяки, вы можете кровоточить больше обычного при травме или кровоточить без причины. Иногда ИТП проходит без лечения. В других случаях это хроническое заболевание, то есть лечение снимает симптомы, но не излечивает его.

Kirish . Immun trombositopeniya (ITP) trombositlar sonining pastligining bir shakli bo'lib, qon ivishini oldini oladi. Qoningiz pıhtılaşa olmasa, siz osongina ko'karib ketishingiz, shikastlanganingizda ko'p qon ketishingiz yoki sababsiz qon ketishingiz mumkin. Immunitet trombositopeniya sizning immunitetingiz trombositlarni qon aylanishidan tozalaganda va trombositlar darajasi pasayganda sodir bo'ladi. Ba'zi hollarda ITP o'z-o'zidan yoki davolanish bilan ketadi. Boshqa hollarda, immun trombositopeniya surunkali holat bo'lib, simptomlarni davolash mumkin, ammo davolanmaydi. Surunkali ITP bilan og'rigan odamlar butun umri davomida davolanishga muhtoj bo'lishi mumkin.

Asosiy qism. Immun trombositopeniya qanchalik tez-tez uchraydi?

Bu kamdan-kam uchraydi. Har yili Qo'shma Shtatlardagi 100 000 boladan 4 tasi va 100 000 katta yoshlilardan 3 tasi bunday kasallikka chalinganligini bilib oladi.

Immun trombositopeniya turlari .Ikkita ITP turi:

Birlamchi ITP: Bu sizning immun tizimingiz trombositlaringizga hujum qilganda. Barcha holatlarning taxminan 80% birlamchi ITP hisoblanadi. Tibbiyot xodimlari immun trombositopeniyani otoimmün kasallik deb atashlari mumkin.

Ikkilamchi ITP: Agar sizda trombositlar darajasiga ta'sir qiluvchi surunkali

infektsiyalar, qon saratoni yoki otoimmün kasalliklar kabi asosiy sharoitlar mavjud bo'lsa, bu sodir bo'lishi mumkin.

Tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayderlar ITPni kasallikka duchor bo'lgan vaqtingiz bo'yicha tasniflaydi:

Odatda uch oy ichida o'tib ketadigan o'tkir ITP. O'tkir immun trombositopeniya kattalarga qaraganda ko'proq bolalarga ta'sir qiladi.

Uch oydan 12 oygacha davom etadigan doimiy ITP.

Bir yil yoki undan ko'proq davom etadigan surunkali ITP.

Immun trombositopeniyaga nima sabab bo'ladi?

Immunitet trombositopeniya sizning immunitet tizimingiz noto'g'ri hujayralarni bosqinchi sifatida aniqlaydigan antikorlarni ishlab chiqarganda sodir bo'ladi va keyin boshqa immun hujayralarni trombositlaringizga hujum qilishga yo'naltiradi. Agar biror narsa qon tomirlarini shikastlasa yoki kessa, trombositlar shikastlangan joyni to'playdi va qon ketishini to'xtatuvchi qon pıhtısı hosil qilish uchun bir-biriga yopishadi (birlamchi gemostaz). Mutaxassislar immun tizimining trombositlarga hujumlarini nima qo'zg'atayotganini bilishmaydi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, inson immunitet tanqisligi virusi (OIV), H. pylori infektsiyalari yoki gepatit C bilan kasallangan odamlarda ITP rivojlanish xavfi ortadi.

Immun trombositopeniyasi qanday aniqlanadi?

Tashxis qo'yishdan oldin, shifokoringiz teringizda yoki ostida qon ketishini tekshirish uchun fizik tekshiruv o'tkazadi. Ular sizning tibbiy tarixingiz haqida so'rashadi. Buning sababi, ITP belgilari qon ketishining boshqa belgilari kabi. Xuddi shunday, ITP qon saratonining asorati bo'lishi mumkin. Tashxis qo'yishdan oldin provayderingiz boshqa mumkin bo'lgan sabablarni bartaraf qiladi.

Qanday testlar immun trombositopeniyani aniqlaydi?

Provayderlar quyidagi testlarni o'tkazishlari mumkin:

- To'liq qon ro'yxati (CBC).
- Periferik qon surtmasi.

Agar siz OIV, gepatit C yoki H. pylori xavfi ostida bo'lsangiz, provayderingiz ushbu infektsiyalar uchun testlarni o'tkazishi mumkin.

Immun trombositopeniyani qanday davolash mumkin?

Ko'pincha, immun trombositopeniya bilan og'rigan bolalar engil alomatlariga ega va davolanishga muhtoj emas, lekin ko'pchilik kattalar. Agar sizga davolanish kerak bo'lsa, shifokoringiz trombositlar sonini ko'paytirish yoki immun tizimingizni trombositlaringizga hujum qilishdan saqlaydigan dori-darmonlarni buyurishi mumkin. Dori-darmonlar quyidagilarni o'z ichiga olishi mumkin:

Trombositlarni yo'q qiladigan antikorlarni vaqtincha blokirovka qilish uchun kortikosteroidlar.

Trombositlar ishlab chiqarishni kuchaytirish uchun immunoglobulin yoki

trombopoietin retseptorlari agonistlari.

Immunitet tizimini bostirish uchun immunosuppressantlar.

Xulosa

Immun trombositopeniya (ITP) - qon ivishidan saqlaydigan qon ketishining buzilishi. Agar sizda bunday holat bo'lsa, jarohat olganingizda osongina ko'karib, ko'p qon ketishi mumkin. ITP qo'rqinchli bo'lishi mumkin, ayniqsa bu holat sizni hech qanday sababsiz qon ketishiga olib keladigan bo'lsa. Tibbiy yordam ko'rsatuvchi provayderlar kasallikni davolay oladilar, ammo uni davolay olmaydilar.

Agar sizda ITP bo'lsa, jarohat olishingiz va qon ketishi mumkin bo'lgan ishlardan qochishingiz kerak bo'lishi mumkin. Siz hayotingizning qolgan qismida ma'lum dori-darmonlarni qabul qilishingiz va boshqalardan qochishingiz kerak bo'lishi mumkin. ITP bilan kasallangan odamlarning aksariyati tashxis qo'yilganidan keyin o'nlab yillar davomida yashaydi. Agar sizda bunday holat bo'lsa, shifokoringizdan ITP bilan yashash usullari haqida so'rang..

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Gafter-Gvili A. Current approaches for the diagnosis and management of immune thrombocytopenia (<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/36424271/>). Eur J Intern Med. 2023 Feb;108:18-24. Accessed 8/24/2023.
2. Kuter DJ. Merck Manual Consumer Version. Immune Thrombocytopenia (ITP) (<https://www.merckmanuals.com/home/blood-disorders/platelet-disorders/immune-thrombocytopenia-itp?query=immune%20thrombocytopenia>). Accessed 8/24/2023.
3. National Heart, Lung, and Blood Institute (U.S.). Immune Thrombocytopenia (<https://www.nhlbi.nih.gov/health-topics/immune-thrombocytopenia>). Accessed 8/24/2023.